

Učiteljski Tovariš

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Vsebina: Ob štiridesetletnici. — „Slomškarji“, čujte! — Zveza slovenskih štajerskih učiteljev in učiteljic. — Po volitvi v V. kuriji. — Zmes. — Dopisi. — Društveni vestnik. — Književnost in umetnost. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb. — Listnica uredništva. — Listnica upravištva.

Ob štiridesetletnici.

Z današnjo številko končuje naš list svoje štirideseto leto. Res lepa starost za slovenski list. Ta lepa starost je pa tudi najboljše izpričevalo za naš list, da je, upoštevaje razmere in potrebe časa, hodil vedno po pravem potu. Ko bi ne hodil „Učiteljski Tovariš“ po potu, katerega so mu začrtale potrebe časa, bi ga že davno več ne bilo med živimi. Ni naš namen, razpravljati danes, kaj je storil naš list v teh štiridesetih letih za šolo in učiteljstvo dobrega in koristnega, povdarjamo le ob njega štiridesetletnici, da, ko bi danes takega lista ne imeli, bi ga morali pa ustanoviti, če bi ne bilo že prepozno.

Ce se ozremo nekoliko v zgodovino „Učiteljskega Tovariša“, zapazimo, da je izvrševal svoj program vedno po potrebah časa. V prvi dobi svojega obstanka se je boril naš list le za narodno šolstvo, kakoršno si je želela tedanja konkordatska doba, puščal je pa popolnoma v nemar izboljšanje gmotnega stanja učiteljstva. Zato je imel pa tudi nad polovico naročnikov — duhovnikov, a prav malo učiteljev.

Pozneje je razširil „Učiteljski Tovariš“ svoj program v toliko, da se ni potoval izključno le za šolstvo, kakoršno so si želeli duhovski krogi, ampak se je postavil na stališče novega šolskega zakona. S tem korakom je izgubil „U. T.“ simpatije duhovnikov, pridobil je pa zato več naročnikov med učiteljstvom.

Leta 1896. se je pa postavil „U. T.“ izključno le na učiteljsko stališče, ne oziraje se na druge stanove. To je bil najvažnejši prevrat v Tovariševem življenju. Duhovščina ga je zapustila popolnoma in skoraj bi bilo kmalo po njem, da se ni začelo učiteljstvo ob enajsti uri zavedati. S „Tovarišem“ bi padla takrat pri nas svobodna šola in z njo svobodoljubno in napredno učiteljstvo. Svobodna šola in svobodno, dostojno plačano učiteljstvo, je „Tovarišev“ program ob njega štiridesetletnici. S tem programom zremo danes zaupno v bodočnost, ker smo prepričani, da le na podstavi tega programa nam bodo nastopili srenejši in boljši časi.

Zato pričakujemo, da se bo vse napredno učiteljstvo še tesneje oklenilo našega lista, ter ga podpiralo gmotno in duševno. Pred vsem potrebujemo gmotne podpore, zato nujno prosimo vse one gg. naročnike, ki so z naročnino še zaostali, da jo čim preje dopošljejo.

Hkrati prosimo tudi, da blagovolijo naročniki tudi naročnino za prihodnje leto čim preje poslati, ker le tako nam je mogoče v upravištvu in pri razpošiljanju lista vzdržati red. Pri vseh listih je navada, da se naročnina plačuje na prejšnjem; naj se tudi naši cenjeni naročniki ravnajo po tem.

Svoje prijatelje prosimo, da „U. T.“ čimbolj razširjajo med učiteljstvom in ljudstvom. Vsak star naročnik nam pridobi vsaj enega novega. Svobodni šoli in svobodoljubnemu učiteljstvu nasprotno časopisje se razširja vodno bolj, zato je vsakega naprednega učitelja sveta dolžnost, da razširja naš list in tudi druge novi šoli prijazne časopise. Torej le vsak na delo, komur je mar boljša bodočnost našega stanu!

„Slomškarji“, čujte!

„Slovenski Učitelj“, glasilo „Slomškarjev“ in „Slomškaric“, piše v svoji 23. številki: „Duhovniške nadvlade nočemo. To trdijo naši nasprotniki, ker nam hočejo izpodmakniti tla med učiteljstvom. Mnogo jih je, ki tem lažnjivim trditvam verjamejo, mnogo jih je pa takih, ki poznajo nas in one, pa jim ne verjamejo“.

Res lepe besede za kaline in omahljivce, katere hočejo s to sladko vabo pridobiti za-se. Kdor pa bere druge klerikalne liste (Slovenec, Slovenski List, Domoljub, Slovenski Gospodar, Primorski List, Gorica itd.) ter paznim očesom zasleduje v njih razne psovke in napade na učiteljstvo in novo šolo, se ne bo vsedel na te klerikalne limanice. Ni mu treba biti posebno prebrisan, da bi takoj ne izpoznal, kakšen namen imajo klerikalci z učiteljstvom in šolo. Najraje bi takoj danes spravili vse posvetno učiteljstvo s pozorišča ter jih namestili z redovniki in redovnicami.

Redovne šole so že od nekdaj ideal klerikalcev. Naši domači klerikalci sicer ne izdajo kar naravnost tega „zvitarkega“ namena, ker se boje, da bi jim utegnili škodovati, če bi bili preveč odkriti, zato se večkrat tudi potuhnejo ter hlinijo učiteljstvu, češ, „duhovniške nadvlade nočemo“. Verjemi jim, kdor je gluhi in slepi! Današnji dopis s Kranjskega in pa notica v „Vestniku“ pod zaglavjem „Nekaj za Slomškarje“ kažeta jasno, kako hud trn v peti je učiteljstvo klerikalcem.

Kar naravnost pa je izdal namen klerikalcev „Novi List“ iz Trsta. To klerikalno glasilo je priobčilo dne